

Передплата

на >РУСЛАН< всинойтъ:
з Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на шів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1·70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
висилкою 7 доларів, або 12
рублів; з висилкою двічі
в тижні $\frac{1}{2}$ долара, або 10
рублів; з висилкою що субо-
тні $\frac{1}{2}$ долара, або 9 рублів.
Поодиноке число по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Кonto почт. щадницї ч. 98.704.

РУСЛАН

>Вирвеш ми очі і душу мъ вирвеш: а не возвьмеш милости і віри не возвьмеш,
бо руске ми серце і зіра руска.< — З Русланових псальмів М. Шапкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских съят
о 5¹/₂ год. по полуночи.

Редакція, адміністрація і
експедиція >Руслана< при
ул. Оссолінських ч. II. партер
(Фронт від ул. Тихої). Експ-
едиція місцева в Агенції
Соколовського в пасажі Гав-
мана.

Рукописи збергається лише
на попереднє застережене.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймаються
за ціні 20 с. від стріч-
ки, а в >Надсланім< 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Німецко-ческі переговори

(Х) Якнебудь полагоді німецко-ческого спору насувають ся всікі трудности і перепони, однак можна на основі дотеперішніх помічень сказати, що ведені в сїй справі переговори поступають вперед і що можна по них сподівати ся якихсь певних успіхів. З визначеного обидвом в тїй справі покликаним соймовим комісіям часу проминуло вже дві третини, а коли має бути додержаний речичець їм приписаний, то обидва підкомітети повинні би бути в сїм тижні покінчили своєю роботу. Подане звіту на повних засіданах комісій і ухвалене сего в повній палаті виповнило би весь час аж до скликання державної ради, котра, як доси запевняють, мала би зібрати ся аж 22. листопада, щоби ческий сойм міг упорати ся з цією справою.

Правдї німецкі народовці настають на те, щоби держ. раду скликано вже 8. листопада, однак правительство думає навіть о один тиждень пізніше, як спершу задумувано, скликати держ. раду, наколиб дальший хід переговорів віщував корисний успіх.

З огляду дотеперішніх пересправ можна впевнити ся що народно-політичні комісії зробили цінну роботу. Не можна говорити, щоби тут побідила одна або друга сторона, але обидві приспорили цінний матеріал для полагоди народно-політичних реформ. Наколи на підвадинах, положених народно-політичними комісіями, поведе ся

перевести сї реформи, та можна сподівати ся мирного пожиття обидвох народів в Чехах.

Німці осягнути в тих переговорах по-множені числа їх членів в кр. виділі і скріплені їх одним представником вірноконституційної великої власності. Крім того запевнено їм введене виборчих курій на народній основі в соймі і управильнене уживання язика в атономічних властях. В сїм тижні мала ще бути погоджена справа розділу рефератів в краєвім виділі з народного становища, кваліфіковане ($\frac{1}{2}$ більшостю) голосоване в народних справах і справа двоязикового урядування в пражськім магістраті.

В тих справах виринули поважні трудности в підкомітеті, котрі могли би ударити цілу роботу. З одного боку зустрінулося з опором домаганє Німців що до поділу кр. виділу на секції і заведення курияльного уряду, з другого знов боку домаганє Чехів що до самостійності Праги в язиковім урядуванні. Однак сподіваються ся, що сї перепони дадуть ся усунути дорогою компромісу, а іменно велика власність подає таку предлогу що до язикового урядування в Празі, щоби в переказанім кругі діланя було двоязикове урядуване, а у власнім кругі автономічне. Пражське дневникарство сподіває ся майже однозначно порозуміння, хоч і ческі і німецькі крайні живля починання знов киринити, щоби розбити переговори.

В справі поділу кр. виділу на секції послідувало вже зближене між обидвома сторонами в тім напрямі, що вже нема в начерку на звіти про поділ, але сей поділ випливав льогічно тоді, коли розходить ся о приділенні чисто народних справ сенату зложеному з принадлежних до дотичної народності. Подробиці сего приділювання мають бути уміщені в інструкції для кр. виділу, котра буде мати законодатну силу.

Вельми трудною і дражливою справою є також розмежені, а висунене в комісії питанє що до обезпеки народних меншостей відступлено окремому підкомітетові, так що над справою розмеження дальше ведено наради, а як запевняють члени комісії, показали ся трудности в сїй справі далеко менші, як спершу думано.

З сим тижнем минає речинець пізначеній підкомітетам до зложення звіту, але що найтрудніші точки відрочено, отже підкомітети будуть ще потребували якогось часу для оброблення сих трудних справ. Вчера не відбувалися засідання підкомітетів, бо Чехи мали зібрати ся на ширшу нараду. Утворене нового підкомітету, про котре в горі сказано, приписують впливам д-ра Крамаржа, котрий в тїй цілі приїхав до Праги і мав довшу нараду з ческими членами кр. виділу. Сегодні і в понеділок не буде також засідань підкомітетів, котрі аж ві второк 25. с. м. дальше будуть вести свою роботу.

Поки однак вислід роботи підкомітетів буде поданий соймови, має ще над тим за-

Вечері над Леманом.

Написав о. Маріян Моравський, з дозволу видавця
переложив о. Іван Плавюк.

(Дальше).

Deville. І чому ж ми, пане Leroy, не можемо узнати чудес Христі? Чи они нас відпинають в якім небудь згледі? Для розуму, коли вже раз узнато ся Бога понад съвітом, чудо не представляє неможливості, — о тім, думаю, вже ми переконали ся; а для серця, для чувства, для морального змислу, а навіть для естетичного, для цілої душі, чи чуда справді не потягають?

Чуда, що о них читаемо в позірно съвітих книгах інших релігій, се безумні дивогляди без можливої звязи з съвітом дійсності; притім в часто грізні, жорстокі, звичайно поконують матеріально противника. Відомі в гіндускі „авантuri“ Вішну і Сіви, яко тип непогамованої фантазії і варварств. О поважнім Зороастрі читаемо, що засадив кипр, котрий по кількох днях розріс ся до таких розмірів, що король Вістанос вибудував собі на єго короні величаву палату! Мудрий Будда зробив з огня пятьсот кораблів. Той сам замкнув смока бухаючого огнем в же-брачії каліті... Такі дивогляди творить людска фантазія, коли, покинувши дійсність пускає ся самопас в країну чудес... Тимчасом всі Христові чуда є раціональні, красні, милі; всі без виїмки є добродійні, ніколи не стремлять до материальної користі чудотворця, але все для блага терплячої суспільності; ворогів поконують лише морально.

Чуда, що їх люди удають — а навіть і ті, що їх вигадують на рахунок героїв, що їх хотять зробити богами — мають все в ділі чи в описі, якусь пайку шарлятанерії, інсценовані: всі окружуючі обставини уставляють ся як коліси, виголошують ся промови; все съвідомо чи інсінктово стремить до того, щоби як найкорінніше освітлити чудовість явища. Тож беру вас на съвідка, яко літерата і що недавно читали ви Евангелиє; чи є в Христових чудах хоть одноріна шарлятанерії?

Leroy. Ні, шарлятанерії нема зовсім.

Deville. Христос є так покірний, що аж укриває ся з своїми чудами; заборонює ученикам про них говорити, віддає непотрібних съвідків, зменшує чуда, які має зробити. Справаджений до помершої доньки Яїра, застас повну комнату плачучих. „Не плачте, мовить, бо дівіца не умерла, а спить. І съміяли ся з него (додав Евангеліст) знаючи, що умерла“. А Він приказавши всім вийти крім родичів, »ввійшов до комнати, взяв дівіцу за руку, а она встала“. Чи так пописує ся шарлятан?

А властиво, Христос ані не укриває своїх чудес, ані ними не пописує ся; лише робить їх з такою щиростю, з такою стокінною певностю себе, наче би то були найзвичайніші діла. Одним словом: Христос творить найбільші чуда як найприродніше в съвіті: дає сліпим зір, помершим жите, так як ми даемо грушку дитині, — а се доказує, що та надприродна сила є єму пітому, в нім імманентна, як в нас наша природа. А та природність в чудах ні удає ся не дасть в житю, ні не могла приснити ся таким письменникам як Евангелисти, — наколи би

на неї не дивили ся — як посьвідчив сам п. Leroy.

Leroy. Не таю сего, що стою перед загадкою, котрої не можу розвязати.

Miss Wilson. Пане Leroy! Коли ви разить та чудотворна сила Христа свою величю, то пригляньмо ся її з іншої сторони; о скілько она є обмежена і безсильна. Мене се дуже здивувало, коли я про се прочитала в якісь безіменній англійській книжці. Христос показує надприродну могутність, розказує хоробам і природі — а люди не утікають від него, не бояться ся тиснути ся до него, докучати ему, а навіть настають на єго жите! А як то може бути? Може і бояли ся его з початку, як ті Гергезинці, що на вид чуда просили, щоби від них відступив. Але небавом переконали ся, що та сила, так могуча для добра других, є безоружна і безсильна для себе. Той чудотворець, що давав паралітика силу ходити, сам сідає з утоми коло керніці Якова; той, що розмножує хліби, сам є голодний і посилає до міста учеників купити поїжви. Ніколи не боронить ся, ніколи не карає свою чудотворною силою — хоть і пророки, а навіть і Апостоли то нераз робили. Лише раз показує, що має власті смерті; але вибирає на се — як се лицювало відчуття єго серця — ество без чутя, фігове дерево, що всхло на єго приказ. Є се отже могутність без границь, страшна, яку однак вяже і розброяє власна єї доброта — і віддає людей.

І се є то щось, що безусловно перевищує міру чоловіка, — коли не найбільше, то певно найкрасше з чудес.

(Дальше буде).

становити ся повна комісия народно-політична так, що в найкористнішім случаю звіт народно-політ. комісії міг би бути по даний соймови з кінцем слідуючого тижня. А що 1. і 2. листопада задля съята і за душних днів не буде засідань, отже аж 3. листопада могли б в соймі почати ся розправи над звітом народно-політ. комісії.

Рішене справи пересунуло ся тепер до підкомітету покликаного до зміни краєвого статута, котрий мав розпочати над тим наради 20. жовтня. Однак вислід сих нарад дістане ся до підкомісії з наведених в горі причин аж в понеділок, а з сего випливає, що не можна буде додержати соймом визначеного речинця для звіту про народно-політичні справи. Члени народно-політ. комісії вже освоїли ся з сим а неперечно і правительство з огляду на велику вагу своєї справи і вплив єї на можливу діяльність держ. ради рішить ся поліпшити чеському соймови більше часу до полагоди сих питань, так що державна рада зібрала б ся аж з кінцем листопада.

Допись з Парани.

(Народні діячі серед бразилійської Руси).

Факт, який збув ся 25. серпня с. р. в Бразилії на оселі Rio Claro, в домі о. Рафаїла Криницького Ч. св. В. В., повинен всім дбалим про долю бразилійських переселенців, отворити очі на невідрядні обставини та злобні партії, на які поділена нині Паранська Русь.

Сам факт в сей:

25. серпня, коли о. Криницький коло 11. годин положив ся спати, вибив хтось нагло дві шиби в вікні, і скрізь отвір стрілив до сплячого 3 рази. В хату впали 3 стріли револьверові. Одна куля впала над головою сплячого, друга в стіну над ліжком і як одна так і друга перевивши скрізь стіни, вилетіли на подвір'я. Третя вгрязла у віконниці. Майже чудом о. Криницький не відніс ніякої рани. Хто серед ночі, против бразилійського права, вступив в чуже подвір'я і надто з наміром поповнення морду на особі руского съящника, поки що не знати. Час викаже особу, а на разі можна съміло сказати, що обставини поділеної Руси на 2 табори спричинили сей болючий і сумний випадок.

Батьком роздорів і всего лиха, яке нині загніздило ся між Паранськими Русинами, є ніхто інший, як тільки „великий діяч“ народний вольної Бразилії, між переселенцями рускими п. Стефан Петрицький. Се посьвідчить кождий переселенець руский в Парані, чи він належить до тaborу п. Стефана Петрицького, чи ему ворожий!

Як відомо, після 8 роками в рамени „Паранського Комітету“ приїхав в Парану п. Стефан Петрицький, недокінчений медик, а приїхав сюди не в іншій цілі, як щоби організувати Паранську Русь. Треба було справді, щоби до ліо переселенців побіч съящника занялася і інтелігентна съвітська людина, така, що змогла поставити переселенців на уровені не якої будь освіти.

Оо. Василиянин, як освідомляли і вели народ, так і ведуть, але число їх мале, (під сю пору було їх всего 3), неможливість задержувати ся довго по оселях, великий простір Парани; се все робило їх працю так трудною, що они бажали дістати до організації Русинів людину съвітську.

За таким чоловіком глядіти в старім краю і добавити у п. Стефана Петрицького всі прикмети до ведення народу. Діло ідейне, потребувало і чоловіка і ідей не малих. Таким саме, в очах сих, що посилали сего організатора, явив ся п. Стефан. Спостережено у нього (не знаю хто?) надаємську бистроту ума, незрінаній талант організаторський, непорочність обичаїв (приклад съяного подружжя? — жінку кинув в Галичині, тут женить ся з іншою), незрінаний лікар (хоч недокінчений — вічний медик). Сі прикмети п. Стефана Петрицького так поділяли на певні круги, що они рішились вислати его до Парани, а даючи гріш і книжки до роздачі дітворі шкільний (але даром, сказали: „Ідьте, п. Стефане, в

Парану між переселенців наших — Русинів. Ваші прикмети мають бути взором для них, божі справді народови нашому провіднику мусить бути особа гідна, щоби послідувати єму“.

О коби були знали Паранські Русини, що за діяч народний вибирає ся привести їх до самосвідомості, були прокляти (таки проклинають) сю годину, коли запала рішаюча ухвали вислати п. Стефана в Бразилію.

Не вірите? Приїдьте въ Бразилію, перейдьте по оселях, вступіть на оселю Rio Claro, де поселив ся п. Стефан, вступіть до хати нашого переселенця, що ще не стратив віри в Бога, а послідув Божим законам, питайте ся і сих, що в приклонниками п. Стефана, а почуете з десяток тисяч грудей проклін на нього, і на сих що єго прислали.

Всі злидні, пекольні партії, роздори, непависти, клевети на съященство руске, то. Василиянин, улична часопис „Зоря“, се наслідок і овочі праці, яку положив п. Стефан на ніві освідомленя народного, а надто розірваний і розбитий народ на партії, важить ся серед ночі впадати в хату з наміром — убити съящника.

Нині він бачить, що він один став ся причиною сего лиха серед Паранської Руси — а колиже се направить ся?

Тяжко буде єму колись по такім переведенім ділам просвітіні, замикати очі і станути перед Божий суд!

(Дальше буде)

Огляд часописій.

(„Русское Слово“ і „Голос Народа“ про зневагу Є. Е. митрополита Шептицького. „Голос Народа“ вихідну Ченстоховські злочини, щоби плюгавити то. Василиянин, виповідав війну руско-катол. Владикам а особливо Г. Е. Еп. Чеховичеві. „Гром. Голос“ радувє ся, що „піп“ зломив ногу. „Земля і Воля“ про політику українського соймового клубу. „Подільське Слово“ про попирання свого промислу і тоб. „Просвіта“).

(Дальше).

Соціалістична „Земля і Воля“ виступає доволі часто з різкою критикою політичної народних руских демократичних послів, а хоч в сїй критиці буває нераз богато пересади, то в деячім такі годі не призначати їй справедливості. Іменно нераз і ми вказували на непослідовність в поступованню руских послів, котрі чимало причиняють до безуспішності і політичної, бо і парламентарні сторонництва їх правительство не можуть ніколи мати певності, чи послі або клуб витревають довго на раз занятим становищі і тому не можуть з таким чином непослідовним і необчислимим числіти ся. Ось в ч. 40. п. з. „Боротьба за соймову реформу а український клуб“ пише „Земля і Воля“ в статті „Страх перед Корольом“ ось що:

„Одною з найбільше характеристичних цік для наших народовців є недостача віри в самих себе, в свою позицію і свою будучину. Чують, що стоять не на дуже то сильних ногах, що позиція їхня холітається ся і шукають собі помочі, ратунку. Але місто скріпти підстави, основи своєї позиції, шукають точки опору по боках. Ось тут жерело її причини їхньої загадочної неясної політики. Відсі ті славні переміни направу, ті вічні заячі скоки то в право — в сторону правительства, бо шукають там бічної точки опору, — то в ліво, ніби, в низ, до народних мас, до основ. Ні тут, ні там не промосять собі трівкої позиції! Лише тут і там щось старається ся вхопити, але тут і там те щось виховується ся ім з рук. Повисли вібі в воздух, балинсуючи її у сей і в той бік. То вдаряється у боєви сурми, то зложать доземний поклон сильним міра сього. А діється ся так тому, бо лідери наших націоналдемократів, а навіть радикалів се — вроджені правительства. І хоч шкіра на них ніби опозиційна, то душа правительства, то ум сконструований лише до служби у сильних сього міра. Не політичний съвітогляд, не ідея й пляни, не реформаторські (бо про революційні й думати годі) стремління — але зовсім припадковий факт випереження, ставить їх на опозиційнім становищі супроти правительства“.

Дальше запевняє „Земля і Воля“, що у країнський клуб пішов би з правителством і

і не робив опозиції, якби польське коло єго було не випередило, бо:

„опозиція не підходить під свійства й прикмети українських політиків, що вона чужа для їхніх душ, для способу їхнього думання — тому ся „наша“ опозиція вічно ломить ся. Не задля якихсь політичних мотивів, н. пр. конкретних пактів, торгів, здобутків, але задля внутрішньої, психічної конечності. Бо власне психіка українських народовецьких політиків є того рода, що опозиційна політика являється ся для них чимось чужим і так непідходящим, що навіть під примусом фактичного положення не могуть вони освоїти ся з нею, не могуть користувати ся нею як своїм оружием. Їхні мрії — стати правительственною партією, а цілій трагізм їхнього положення — факт, що ті мрії недосяжні!“

На се замітимо, що кожде політичне стонництво, хоч би оно було як найкрайніше опозиційне, змагає і повинно змагати до того, щоби дістати керму правительству в свої руки, а се може стати ся тим способом, що обставини так уложить ся, щоби оно могло бути правительственным стонництвом. Інакше значилоб, що робить ся опозицію для опозиції, а не для осягнення якихсь конкретних успіхів.

Ось і соціалдемократи в держ. раді є вже до певної міри правительственным стонництвом, бо осягнули для себе вже певні успіхи з виборчою реформою, їх проводир Пернерсторфер є вже віцепрезидентом, їх представники йдуть до бургу і т. п. Отже її націоналдемократи рускі повинні до того змагати, а не робити опозиції для опозиції, об schön, об Regen.

Дальше „Земля і Воля“ застновляє ся над причинами хиткості і непослідовності по-політики українського клубу і пише:

„А причина тому — брак віри в самих себе, недовіре — до мас народу. І хоча люблять чванити ся, що ведуть політику народних мас — то в успішність такої політики не вірють!

І ще один, хоч уже зовсім лишній, доказ на те, що наша характеристика народовської політики вірна, розвивається ся перед нашими очима саме тепер при нагоді соймової сесії. Хто мав іще які такі ілюзії що до політичного розуму й опозиційного настрою українського соймового клубу — той з великою радістю прочитав першу промову нового посла, що обняв спадок по п. Олесницьким. Хто вірив у те, що напрям політиці українського клубу в соймі давав сам лише п. Олесницький, той по першій промові п. Петрушевича міг собі подумати: тепер буде інакше!

І багато було таких, що іменно так собі думали. Тішилися надіями. Але мінає вже три неділі соймової сесії. Сойм радить, ухвалює, злагоджує, днівний порядок вичерпує, а український клуб, хоч без посла Олесницького, веде політику посла Олесницького...

Програмії боєві слова її поволі забувають ся. Над шляхотськими головами «безпечний дах» і тихо, глухо під тим дахом. Не чути «шальючої бурі», а «ліс баґнетів» присідає ржа. Був один вистріл. Куля облетіла соймову салюї руштками розгону закотила ся всього до салі „Гвазді“. Тут зробила ще трохи лопоту й десь без сліду провала, мов у землю зарила ся. Український клуб присів маком, а його голова місто в заповідній бурі — опинив ся під Грунвальдом...

„Пульпіт пос. д-ра Короля незанятий. Продовир «старорусинів» навіть не являється ся в соймі. Але бюджетова комісія підвісшила субвенцію для «староруского» общества ім. Качковського. Й надійшла підмогою мертвороджений „Рольничій Союз“...

„Знаємо отже, чому український клуб не робить бурі! Народовські політики не вірють у силу мас, але вірють у спріт і силу Бобжинського та Баденія. А тій зручні консервативні грачі висунули Короля як пострах на український клуб. І народовці злякалися! А ну ж Король до решти заінкамерується, зробить „нову еру“ і Бобжинський скаже в сторону українського клубу історичне adieu, meine Herren! І знова народовці будуть випереджені, знова зробить ся угода без них, до жолоба не дотуплять.

„Як би народовці мали більше віри в свої сили, як би здіцидували ся рішучо оперти ся лише на масах, а на ласку Бобжинського зовсім не оглядали ся — тоді, розуміється, не потребували бы зовсім лякати св посла Короля його нової ери. Але так не є. Народовецька «політика народних мас» є собі спеціального рода «опозиційна» політика. Адже знаємо, що народовецька опозиція при поспідних соймових виборах прямо вижебрувала мандати в Потоцького. Він, ц. к. намісник, укладав контингент українських мандатів, а народовецька опозиція вдавала ся з ним у торги й випрошуvala майже мандат по мандат! Справді спеціального рода се опозиція, якій намісник видав мандати, як якусь заслуженнину! Потоцький шахував на-

родовців Дудикевичом, Бобжинський шахує Корольом.

„Сей страх перед Корольом просто спугав український соймовий клуб, відібрав йому свою свободу рухів у боротьбі за виборчою реформою, в боротьбі проти шляхоцького сойму. З того остраху перед Корольом замерла таки на устах речника українського клубу погроза бурі. Клуб неначе сам злякався своїх слів і зофнувся в затишок комісій, де той сам грізний речник розворушених мас реферув — що за злобна судьба! — позицію заведення для божевільних у Кульпаркові, а голова клубу й голова радикальної фракції зводять у бюджетовій комісії завзяті бої о пару тисячів корон субвенції! Ось так „шале“ в соймі гучно заповіджена буря!

Націхувавши політику українського клубу такою боязливовою перед Королем і такою уступовою, вказує «Земля і Воля» на широкі народні верстви, котрі нібито ждуть лише, щоби клуб лише зірвався до съмлого виступу, а тоді цілий робітничий Львів попре его і визиває клуб, щоби спинив обради сойму такими виводами:

„А тимчасом маси народу ждуть. Їх терпець уже урвався, чекають знаку до завзятого бою. Цілий робітничий Львів жде рішучого виступу українського клубу. Очі всіх правдивих демократів у цілому краю звернені на укр. клуб. Бо він одинокий між соймовими партіями остався вірний клічеві справді демократичної реформи. Рішучий крок за виборчою реформою, зроблений українським клубом, стрінуть симпатії робітництва цілого краю. Але се треба зрозуміти, треба відчути сей настрій народніх мас, треба увірити, що лише широкий рух мас зможе покласти конець шляхоцькому пануванню, що лише рух мас змете з лиця землі й Королівську нову еру й пірве в шматки хитрі сіті Бобжинського.

„Отже, спинити обради сойму!

„Здергати рух тої перестарілої, скрипучої машини!

„І все одно вийде, або ще лішче бути викиненим із сойму на вулицю.

„Рушити вулицю, рушити села! Адже вулиця того лише жде! Адже обіцяла вже вам, панове з українського клубу, що піде за вами. Зрозуміте се, що хвилина тепер особлива! Що красою ситуації подумати годі! Історія демократичного руху в Галичині розгорнула перед вами порожну карту й вас кличе, щоби ви залишили її своїми ділами!

„Чи залишить? На разі здергуюмо ся від пророцтва. Залежить від того, чи політичний розум і добра орієнтація потрафить побідити остах перед Корольом, сей остах, що опанував душі з українського клубу“.

Як показало засідане соймове в середу, український клуб очевидно послухав сего залишив «Землі і Волі» і устроїв „рішучий виступ“ на лад віденської обструкції, а „робітничий Львів“ намагався показати свою силу, однак випало се велими слабонько.

Чи укр. клуб осягне тою дорогою, на яку вступив у Львові, ліші висліди, як досі осягав у Відні, побачимо.

(Конець буде).

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД.

Заграниця.

Рівночасно з російським амбасадором у Відні, кн. Урусовим, на місце котрого має бути іменованій амбасадором Гірс, має уступити та-ж австро-угорський амбасадор в Петербурзі гр. Берхтолльд. Сей останній бажав вже давніше уступити, щоби мочи заряджувати своїми просторими добрами на Мораві, історичними Бухловичами, де відбувся звісний візд гр. Ерентала з Ізвольським. Однаке з огляду на заміщення викликані прилукою, гр. Берхтолльд мусів остати на своїм становищі, яке однаке тепер покидає. В дипломатичних кругах говорять, що его наслідником має стати бувший австро-угорський посол в Софії гр. Турн, приділений тепер до міністерства заграниці.

В Греції утворився новий кабінет під проводом бувшого міністра-предсідника Крети, Венізельоса, а тепер члена грецьких народних зборів. Сам Венізельос обняв крім теки міністра-предсідника також теки міністра війни і маринарки. Управителем міністерств заграниці став провізорично посол в Царгороді, Гріпоріс. Сю міністерство було тяжко обсадити, бо буде она мусіла під начальством бувшого проводири Кретиців оминути не одну небезпечну справу в зносинах з Туреччиною. Чи довго перетриває кабі-

нет Венізельоса, годі наперед казати. Єго сторонництво числити ледво 50 людей, під час коли сторонництво Ралліса виносить 80 голов, Теотокіса около 100, а Мавроміхаліса трохи менше як 50. Для Туреччини кабінет Венізельоса, який держав ся все націоналістичною програми пангенізму, що стремів все до злукі Крети з Грецією, в немилою несподіванкою. Протестувати проти сего Туреччина не має однаке причини, як не протестувала проти вибору Венізельоса до народних зборів. Венізельос не буде очевидно провокувати Туреччини, а буде старати ся о скруленні всіх сил Греції, ослабленої під економічним, війсковим і політичним зглядом.

Здається, перському правительству не удасться побороти анархії, яка запанувала в краю, тож дуже можливо, що вже невдовзі прийде до по-длу Персії між Росією і Англією та що Персія яко держава перестане існувати. Що на такий поділ заносить ся, видко ясно з ультімatum, вистосованого англійським правительством до перського правительства. Англійське правительство загрозило іменно, що коли в Персії не настане лад, то оно само возьме ся до заведення сего.

Положення в Португалії наразі незмінене, але все непевне. Республіканці держать ся лише в таких містах, як Лісbona, Оporto, впрочому на провінції панує монархістичний настрій. В деяких провінціях приймають навіть під опіку монахів-утікачів. Цікаво, що з вімкою Бразилії, її одна держава не признала ще республіки, навіть Франція. Очевидно молода республіка оперта ще на дуже слабких основах і може леда хвиля впасті. Монархісти явно голосують, що король небавом поверне до Португалії, скоро єго приятелі при помочі агітації здобудуть для него монархічну більшість.

Просимо відховити переплату.

НОВИНКИ

— Календар. В неділю: руско-кат.: Евлампія; римо-кат.: Івана Капістрана. — В понеділок: руско-кат.: Філіпа; римо-кат.: Рафаїла.

— Шевченкове свято в Київі. Київський „Український Клуб“ готовить ся до величавого обходу 50-ти роковин смерті Тараса Шевченка дні 26. ст. ср. лютого 1911. В концерті, який має ся відбуті в Київі, мають взяти участь пп. С. Крушельницька, М. Менчинський, О. Мишуга і „Львівський Боян“. Укр. товариства та інституції в Галичині вишлють на то свято своїх відпоруничників.

— Наші „юноши“ з бурс „Народного Дому“ і Ставропігійського Інститута, ведені там очевидно в „истинно-руському духу“ заправляють ся вже зараздалегідь на посланнів обединительної ідеї. Як нас звіщають брали участь в „Генеральному“ собранні Общества им. Качковского“ дня 29. вересня 1910 в салі „Народного Дому“ між іншими слідуючі ученики, питомці бурс „Народного Дому“, Ставропігійської і Селянської (Свято-Владимірської) I. кл. гімн.: 1. Процик Теофіль (Б. Нар. Д.), 2. Баран Василь (Б. Н. Д., 3. Бандик Дмитро (Б. Н. Д.), 4. Вільховий Лука (Б. Н. Д.), 5. Гук Михайло (Б. Сел.), 6) Дмитрук Петро (Б. Н. Д.) 7. Канака Дмитро (Б. Н. Д.), 8. Горбач Василь (Б. Н. Д.), 9. Пугач Василь (Б. Н. Д.), 10. Комарницький Волод. (Б. Ст.). III. кляса: 11. Бережницький Волод. (Б. Н. Д.), 12. Бокало Стефан (Б. Н. Д.), 13. Кордак Іван (Б. Н. Д.), 14. Орицин Гнат (Б. Н. Д.), 15. Сак Семен (Б. Н. Д.), 16. Табака Іван (Б. Н. Д.). IV. кляса: 17. Буждніган Гнат (Б. Н. Д.), 18. Гладкий Федір (Б. Н. Д.), 19. Комар Антін (Б. Ст.), 20. Саврук Василь (Б. сел.), 21. Чабан Ілля (Б. Став.), V. кляса: 22. Вербовский Макола (Б. сел.), 23. Грудка Андрій (Б. Ставр.), 24. Затхей Йосиф (Б. Н. Д.), 25. Онищук Іван (Б. Н. Д.), 26. Паночко Василь (Б. сел.). VI. кляса: 27. Бойко Мих. (Б. Н. Д.), 28. Браницький Кость (Б. сел.), 29. Головач Григорій (Б. Н. Д.), 30. Кардаш Йосиф (Б. Н. Д.), 31. Трофимак Ол. (Б. Н. Д.), 32. Маруцак Іван (Б. сел.). VII. кляса: 33. Лозинський Дмитро (Б. Н. Д.), 34. Сениця Іван (Б. Н. Д.). Крім „Собрання“, мали они також брати участь в „піржестві“ разом з селянами.

— Русини Замарстинова під Львовом виставлені на польонізацію, взяли ся в останніх часах до оборони свого обряду і народності. Минулого року заложено там читальню „Просьвіти“, а тепер задумують побудувати церкву і отворити руську школу. В тій справі комітет видав відозву, якої друга частина звучить: Звертаємося з горя-

чою проєбою о поміч до рускої суспільноти бо замарстинівські Русини, які майже виключно складають ся з ремісників і денних робітників, полищені самі собі, не зможуть власним грошем перевести сего діла, яке має для нас так велике значення. Маємо надію, що суспільність, яка власними жертвами поставила вже тільки гуманітарних, просвітніх, організаційних і фінансових інституцій, і тим разом не позволить марно загибати тисячам руських душ під боком міста, яке князь Данило засновав в надії, що стане колись серцем Галицької Русі. І наше Впр. Духовенство, яке старанно береже традиції нашого старого, повного краси і поезії обряду доложить зі своєї сторони старань, щоби серед руского населення на Замарстинові не вигасла любов до сего обряду, та щоб рускі діти полюбляли єго щілим серцем Віра що наша суспільність не по-лишить нас самих в тій так для нас важній хвилі, а навпаки радо подасть нам свою помічну руку, скріпити нас на дусі, та додасть енергії і охоти до праці, щоб діждатись хвилі, в якій і ми Русини Замарстинова зачнемо жити своїм житем і скажемо: »В нашій хаті своя сила, правда і воля«. Датки на церкви просимо слати на книжку вкладкову ч. 7100 тов. „Дністер“, а на школу на вкладкову кн. ч. 1000 Тов. урядников і священиків. За комітет: М. Помірко, Мар. Пашинський.

— 3 театр. На вчера після представлене зложили ся дві 2-актові комедії Франса і Твена, знаних гумористів, в перекладі І. Стадника. В першій автор виводить судію Ботала, який одружився з немовою. Іх пожите пливе дуже присмію. Муж з любовю говорить їй милощі а жіночка слухає, але не може ні слова проморити. На своє пещасте за порадою свого даввого товариша адвоката Фіме Боталь спроваджує лікаря, який операцию розвязує жінці язик. Зачинає ся пекло в хаті, бо жінка не дас мужевії хвилі спокою. Боталь спроваджує в друге лікаря, а що він не може відобрести жінці мову, тому ординує мужові порошки на глухоту. В комедії Твена про чоловіка, що редагує хліборобську часопись, автор висміває читачів і редакторів, закидаючи першим, що часопись тоді їм припадає до вподоби, коли містить брукові сенсації і нісенсії, а другим, що нераз беруть ся до сего діла без належного підготовлення. Короткий зміст комедії такий: Видавець „Хлібороба“ оцінює людей з поверхності і на редакційного сторожа приймає доктора фільософії і уківченого агронома, а на співредактора свого видавництва бере блягера та крайного ігноранта Брокнера і сам виїздить на село. Брокнер зладив число, яке розійшло ся в десятках тисяч примірників, але з таким незнанем найпростіших основ хліборобства, що одні думали, що редактор здурів, а інші, що „Хлібороб“ перемінився на гумористичну часопись. Видавець хоче викинути Брокнера, але ситуацію ратує богатий Гельфільд, який предкладає свою спілку до видавання „Гумористичного хлібороба“.

Обі комедії вийшли на сцені з житем, а публіка убавила ся знаменито. Шкода, що половина місць съвтила пусткою.

— Наради з Русинами. Вчера по полудні відбулося засідання предсідників всіх польських клубів соймових з предсідниками руських клубів, а се з д-ром Костем Левицким і д-ром Королем (о. Колпачкевич від Дудикевичівського клубу „руських“ неявився). Раджено, в присутності намісника д-ра Бобжинського, про тактику Русинів в соймі, а вислідом нарад від то, що рускі посли залишили технічну обструкцію.

На нинішнім засіданні сойму маршалок подав до відома, що укр. посли внесли протест проти ухвал з порядку дневного останнього засідання, яких ніхто не чув з причини гамору в салі. Сей протест відчитав пос. Скварко як соймовий секретар а маршалок заявив, що долу-чить єго до протоколу останнього засідання разом зі свою заявю або з заявами інших послів. Такий съмий протест заповів пос. Дудикевич.

— Соймова виборча ординація по предлозі консерватистів мала би так виглядати: Сойм чіслить коло 200 послів; з того припало би вірилістам 12 мандатів, великий власності 44, кури сільських громад 74, кури міст 28, загальний кури місік 10, торговельним палатам 3, рукодільним палатам 2 до 3, організаціям хліборобів 12 (по 6 в великої і малої власності) і великому промислові 6 мандатів. У східній Галичині мали би бути вибори 3-мандатові, пропорціональні. В сільських громадах голосоване потрійне, плюральне, а се: всі виборці мали би один голос, оподатковані 2, а висше оподатковані три голоси. Зміна виборчої ординації не могла би настути, если одна з кури на то не згодить ся.

— Віче бурмістрів 30 міст відбулося ся вчера у Львові в присутності 23 бурмістрів і деяких польських послів. Віче отворив др. Доліньський з Перемишля, а потім здав звіт з діяльності в минулому році, про заходи біля справ пропінаційних, дорожніх фондів і шкільних позичок. Дальше обговорювали дорожню по містах і справу за-осмотрювання міст в живності та поставив резо-

людей до правительства, щоби будовало більше прилюдних будинків, а не винаймало приватних мешкань на уряди. На внесене п. Штерна ухвалено візвати правительство, щоби консумційний податок від мяса побирали від ваги, а не від штуки. П. Марієвський обговорив справу виборчої реформи і поставив внесене, щоби при соймовій виборчій реформі побільшено число послів з міст. При точці виборів, вибрано головою «Союза 30 міст» д-ра Долінського. При точці внесень др. Гольдгамер запрошуєвав також столичні міста до приступлення до Союза 30 міст. Присутній на зічі презид. м. Львова Цюхтінський подякував за честь і заявив, що статут м. Львова є інший і круг справ Львова є інакший, чим 3 міст належачих до Союза. П. Штерн додавав ще, щоби Союз 30 міст мав своїх двох відповідників до кр. Ради шкільної. На тім віче скінчилося.

Нові монети. З Будапешту доносять, що Угорщина домагається видання 5 і 50-сотикових грошей, яких при дрібнім обороті конечно потреба.

Королева і китиця цвітів. Перед самим майже португальським переворотом, бо буде доперев тому два місяці, як пише L'Univers, Іхала португальська королева полудневим експресовим поїздом з Лісboni до Опорто. В Памфіоза задержався поїзд кілька мінут і в тім часі жертвуvala королеві група пань величаву китицю цвітів. Королева Амалія, що любить дуже цвіти, приняла подану її китицю з великим вдоволенем і положила коло себе в сальоновім вагоні. Коли однак піднесла очі, побачила убогу сільську жінчину з дитиною на руках, що жадібно дивилася на цвіти королеви. Не застановлюючи ся довго приклада до себе кондуктора і сказала: «Будьте так добре занесіть ті цвіти і віддаите її жінчині, що стоїть ва пероні; буде дуже щаслива, коли собі відмовлю приемності, а зроблю приемність для неї! Я віджу, що она любить так дуже цвіти...»

Оповістки.

— Репертуар Руского народного театру під дикцією Йосифа Стадника у Львові, салі «Гвардія» (ул. Францішканська ч. 7).

В суботу дня 22. жовтня «Евген Онегін» опера в 3 діях, а 7 відслонах П. Чайковського. В ролі Тетяни виступить п-ні Фільомена Лопатинська.

В неділю дня 23. жовтня «За двома заляпіями» комедія зі співами і танцями в 4 діях М. Старицького.

Віторок дня 25. жовтня «Скандал» штука в 4 діях Г. Бателя, переклав Фр. Коковський.

Ціні місць враз з додатком на фонд емеритальний артистів, та оплатою для бідних міста: Крісло 1-рядне 2 К 50 с, II-рядне 2 К, III-рядне 1 К 75 с, партер 85 с, для учеників, війска і селян 55 с. Білети продаваються в книгарня Н. Товім. Шевченка (Ринок 10), а від 6. год. перед представлением театральна каса.

Початок о 7. год. вечером.

— З перемискої єпархії. З речинцем до 22. листопада 1910 оголошено конкурси на отсі парохії: Криве ad Tisna i Rya, деканата балигородського; Куличків, дек. белзького; Глумча, Дубецько і Павлікома, дек. бирчанського; Смерековець, Долини і Маціна, дек. біцького; (кандидати о Мацину мають згодити ся на вилучене дочернього села Розділе); Лосинець, дек. височавського; Войско (Гуйсько), дек. добромильського; Вацович, дек. дрогобицького; Дзвиняч гор. і Хміль, дек. затварницького; Черноріки, дек. короснянського; Войкова, дек. мушинського; Мижинець, дек. нижанко вицького; Сосница, дек. перемиско-загородського; Крамарівка, дек. порохникового; Бабина, дек. самбірського; (кандидати о Бабину мають згодити ся на вилучене дочернього села Пиняви); Звор, дек. старосамбірського; Чертеж, дек. сяноцького; (кандидати о Чертеж мають згодити ся на вилучене дочернього села Костарівці); Диніска і Рицьця, дек. унівського; Лобозва, дек. устрицького; місто Яворів; Вязовниця, дек. ярославського; Пулави, Ясель і Явірник, дек. яслиського. — На посади католіків при народних школах в Добромилі і Турці оголошено конкурс з речинцем до 30. листопада 1910 р. Подання вносити до дотичних окр. рад шкільних.

— На Левандівці колб Львова відбудеться в неділю дня 23. с. м. о 9. год. рано посвячене нового дому читальні «Просвіти» і каплиці.

— **Іменовання.** Міністер просвіти іменував секретаря львівського університету Івана Йордана директором канцелярії того університету, а професора цішинської учит. семінарії Антона Мора професором учит. семінарії в Самборі.

— **Нова тарифа їзди трамваями** буде обовязувати у Львові від 1. листопада. Після сеї тарифі

фи білет 1-секційний важливий для одної особи на просторі одної секції без права пересідання коштує в I. кл. 10 сотиків, в II. кл. 8 сотиків, білет 4-секційний важливий (на 2, 3 і 4 секції) для одної особи до одноразового пересідання в часі одної години від виставлення в I. кл. 20 с, в II. кл. 14 с. Раніше білети лише II. видавані до 7 год. рано: білет 1-секційний, важливий як білет звичайний, 6 с; білет 4-секційний 8 с. Місячні абонаментові білети для шкільної молодежі лише I. кл., управнюючи до одної їзди і по-вороту: місячний 1-секційний білет 2'50 К; 4-секційний 3'50 К. Місячні абонаментові карти з фотографією, управнюючи до довільно частоти їзди: 1-секційна карта I. кл. 7 К, II. кл. 5 К. Річні абонаментові карти з фотографією, що управнюють до довільної частоти їзди на всіх лініях: карти, важливі від 1. січня 1911 р., I. кл. 120 К, II. кл. 90 К.

Телеграми

8 днія 22. жовтня.

Віденський. Endapester-Korr. доносять, що бар. Бінгер відвідав вчера гр. Гун-Гедерварого і конферував з ним годину.

Лісбона. Папський нунцій Тонті виїхав за кордон.

Віденський. Дневники доносять, що деякі цигари подорожують від Нового року.

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціна переправи кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДІЗД З ПОРТІВ В ТРИ ЄСТЬІ:

Саксонія, 8. листопада 1910.

Паннонія, 15. листопада 1910.

Ультонія, 29. листопада 1910.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвеличавіші пароходи на сьогодні:

Люзітанія, дні: 5/11 і 17/12.

Мавританія: 29/10, 19/11 і 10/12. 122(22—?)

Виноград лічничий,

найкрасшої, десерової якості, з великими ягодами, солодкі, щоденно съїжко зриваний 5 кг. Colli K 3·25. Сливки K 2·25. Мед найкрасшої якості 5 кг. пушка 7 К.

£. Altneu, Versecz, 4. Ungarn.

Ол. Барвінський. Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвінський. З останніх десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listk Edw. G涅ewosza, szela sencyjnego ministerstwa wyznai i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Ціна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніщинського Байди. Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного. — Ціна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Ціна 30 с.

Коніський, Непримирена. — 40 с.

Куїш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

Княгиня. — 30.

Проф. Ратміров, повість Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новела. — 50 с.

Іов, переспів П. Рата. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію Руслана або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Розклад залізничних поїздів

важливий від 1. мая 1910.

до Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:50	1:30	5:45	10:05
Кракова	7:27	10:10	1:15 В	8:40	2:30
Тарнів	—	—	1:05	—	—
Підволочиськ	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Черновець	—	—	—	6:35	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрий	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Стрий	—	—	—	10:19 Д	—
Самбіра	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Рави рускої	7:32	12:00	—	8:00	—
Йорвіза	8:15	—	5:03	—	—
Брухович	7:32	1:05 Л	1:53 3	8:00	9:25 3
Брухович	7:49 К	1:20	4:10 3	3:26 К	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	8:15	1:10 К	5:00	9:26 К	10:07 К
Любін					